

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΕΚ ΤΩΝ ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡΙΑ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

(Συνέχεια ἐν τῷ τόμῳ τοῦ ἔτους 1883 σελ. 26, 86, 148 καὶ 197 καὶ ἐν τῷ τοῦ ἔτους 1884 σελ. 21).

Ἄριθ. 80.

Β'. ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΙΑΜΑΤΩΝ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1883 εὐρέθησαν ἐν ταῖς ἐν τῷ ἱερῷ ἀνασκαφαῖς δύο τῶν ὑπὸ τοῦ Παυσανίου μνημονευομένων ἐκείνων στήλων (II, 27, 3), ἐν αἷς ἦτο καταγεγραμμένη ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. Τὴν μίαν τούτων, τὴν σχεδὸν ὅλως πλήρη, ἐδημοσίευσα τότε, εὐθὺς μετὰ τὴν εὐρεσιν αὐτῆς, ἐν τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ (1883, σελ. 197-228) (1). Τῆς ἐτέρας δὲ τὴν δημοσίευσιν ἀνέβαλον τότε, εἰς δεκαπέντε τεμάχια τεθραυσμένης καὶ λίαν ἐλλιποῦς οὐσίας, ἐλπίζων ὅτι ἡ ἐξακολούθησις τῶν ἀνασκαφῶν ἤθελε φέρει εἰς φῶς καὶ ἄλλα τεμάχια. Καὶ ὄντως, ἐπαναληφθεισῶν τῶν ἀνασκαφῶν κατὰ τὸ ἔτος 1884 εὐρέθησαν ἔτι ἐπτὰ τεμάχια, ἅτινα προσαρμοσθέντα ἅπαντα (2), (τὸ ὅλον 22 τεμάχια), παρέχουσιν ἡμῖν τὸ ἐνταῦθα δημοσιευόμενον κείμενον.

Ἡ προκειμένη ἐπιγραφή εἶνε τρόπον τινὰ συνήχεια τῆς πρώτης, ὥστε ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς γραφῆς, τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν ἐν αὐτῇ ἱαμάτων, τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐγένοντο τὰ ἱάματα ταῦτα, τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἐχαράχθη ἡ ἐπιγραφή, τὸν τόπον καὶ τρόπον τῆς εὐρέσεως καὶ ἔτι τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὸ πάλαι ἀνέκειτο, ὡς πρὸς ταῦτα πάντα παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην εἰς ὅσα διὰ μακρῶν ἐξέθηκα ἐν τῇ δημοσίευσί τῆς Α' ἐπιγραφῆς (σελ. 197-199 καὶ 217-220). Ἐνταῦθα μόνον εἰρήσθω τοῦτο, ὅτι ἐν ᾧ ἡ ἐπιγραφή ἐκείνη ἀρχεται διὰ τοῦ: Θεός, τύχα ἀγαθὰ, αὕτη ἀρχεται ἀμέσως διὰ τῆς καταγραφῆς τῶν ἱαμάτων, χωρὶς νὰ καταλείπηται κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ λίθου οὐδ' ἐλάχιστος χώρος κενός. Τοῦτο δὲ δείκνυσιν ὅτι ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἀποτελεῖ ὅλον τι μετὰ τῆς πρώτης, ὅ ἐστιν ὅτι αἱ ἐν τῷ ἱερῷ ἀνακείμεναι ἐκείναι στήλαι ἀπετέλουν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ βιβλίον, ἐν ᾧ

ἦσαν καταγεγραμμένα τὰ ἱάματα τοῦ Ἀσκληπιοῦ· καὶ πρώτη μὲν σελὶς τοῦ βιβλίου τούτου ἦτο ἡ διὰ τοῦ Θεός, τύχα ἀγαθὰ, ἀρχομένη ἐπιγραφή, μία δὲ τῶν λοιπῶν ἡ προκειμένη.

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ εἶνε καταγεγραμμένα 23 ἱάματα, 15 γενόμενα εἰς ἄνδρας καὶ 8 εἰς γυναῖκας, ὧν τέσσαρες στεῖραι οὔσαι τῇ βοήθειᾳ τοῦ θεοῦ συνέλαβον! Παρατηρητέον δὲ ὅτι οὔτε ἐν τῇ Α' οὔτε ἐν ταύτῃ ἀναφέρεται ἵαμα γενόμενον εἰς ἐπίσημόν τι γνωστὸν πρόσωπον, διότι, ἐννοεῖται, μόνον οἱ ἀπλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐδύναντο νὰ εἶνε εἰς ἄκρον δεισιδαίμονες καὶ κατ' ἀκολουθίαν νὰ ἐμπλέκωνται εἰς τὰ τεχνάσματα τῶν ἱερέων τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ νὰ δελεάζωνται ὑπ' αὐτῶν.

Αἱ διαστάσεις τοῦ λίθου ἔχουσιν οὕτως: ΥΨ. 1, 71 πλ. 0,77 πχ. 0,15. Τὰ γράμματα δὲ εἶνε ὀλίγον τι μικρότερα τῶν τῆς πρώτης ἐπιγραφῆς καὶ διὰ τοῦτο οἱ στίχοι ἀποτελοῦνται ἐκ πλειοτέρων γραμμάτων. Εἶνε δ' ἡ ὅλη ἐπιγραφή εὐανάγνωστος (εἰ καὶ τὰ γράμματα δὲν εἶνε ποσοῦτον εὐκρινῆ οὐδ' οὕτω καλῶς διατηροῦνται, ὡς τὰ τῆς Α' ἐπιγραφῆς), ὥστε τὰ ἐν τῷ κειμένῳ κενὰ προέρχονται ἐξ ἐλλείψεως τεμαχίων τοῦ λίθου· πᾶν ὅ,τι ἐν τῷ λίθῳ διατηρεῖται, ἀνεγνώσθη. Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἐν τῷ τέλει τῶν στίχων ἐλλείποντα γράμματα, παρατηρητέον ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὀρισθῇ ἀκριβῶς, καθότι, τοῦ χαρακτοῦ ἀποφεύγοντος νὰ διαχωρίζῃ τὰ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς γράμματα, οἱ μὲν τῶν στίχων εἶχον κατὰ τὸ τέλος πλειότερα, οἱ δὲ ὀλιγώτερα γράμματα. Τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐλλειπόντων τούτων γραμμάτων ὀρίζω ὅτι μὲν ἐκ τῆς ἐννοίας ὀρμώμενος (ἐνθα δηλαδὴ ἡ συμπλήρωσις κατ' ἐμὴν γνώμην εἶνε βεβαία), ὅτι δὲ κατὰ προσέγγισιν ἀπὸ ἐνὸς μέχρι τριῶν γραμμάτων, πλεον ἢ ἔλασσον, διότι τοιαύτη εἶνε ἡ ἀπ' ἀλλήλων διαφορὰ τῶν στίχων ὡς πρὸς τὸ ποσοῦν τῶν ἀποτελούντων αὐτοὺς γραμμάτων.

(1) Αἱ εἰς τὸ ἄρθρον μου ἐκεῖνο παραπομπαὶ ἀντὶ Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 σελ. κτλ. ἔχουσι μόνον συντομίας ἕνεκα Ἐπιγραφῆ Α' σελ. ...

(2) Εὐρέθη καὶ ἕτερον τεμάχιον εἰς ἑτέραν τῶν αὐτῶν στήλων ἀνηκόν.